

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Item in festo scissime Trinitatis. Sermo quintus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

In festo Trinitatis

hōibus. Scda in iustis tantū. Tertia so-
lum in beatis. Un̄ dicit Aug^o. xiiij. de tri-
nitate. Imago dei in aliquibus est in obū
bzata vt pene nulla sit: vt in his q̄ nō hnt
vlum ratiōis. In alijs obscura z defoz-
mis: vt i pctōib⁹. In alijs clara z pulcra
vt in iustis. Tertū est mysteriū deside-
rabilis pfectōis. Sicut em̄ declarat do-
ctor subf. Sco. in pmo sniaz dis. ij. Per-
fectissima ratio imaginis in mēte ē qn̄ hz
deū pro obiecto qn̄ vics meminit dei: itel-
ligit z amat deū. Vinus aut̄ pfecte qn̄ se
ipam hz p obiecto: qn̄ aīz alia hz p obie-
cto: licz ibi sit trinitas nō tamē imago dei
qd̄ est intelligendū de exp̄siua imagine.
Et ita in aīa tripliciter reperit trinitas
loq̄ndo de potētis vt sūt sub actib⁹ suis:
sz non est plena z pfecta imago nisi fm̄ q
hz deū p obiecto. Aug^o. xiiij. de trini. Nō
p̄pterea est imago dei in mēte qz sui me-
m̄it z se intelligit et se diligit: sz qz pōt
etia mem̄isse intelligere z amare deum
a q̄ facta est. Tūc em̄ vt dicit Sco. vbi
sup. Aīa nō tm̄ hz silitudinē exp̄siuam
dine trinitat⁹ q̄ntū ad substantialitatē q̄
est ex pte actiū p̄moz. s. potētiaz aīe q̄
sunt idē essentialit⁹: z distinctionē originē
ex pte actiū secūdoz q̄ sūt illud p qd̄ ob-
iectū est p̄ns mēorie z act⁹ intelligēdi et
act⁹ amādū: sz etia est ibi silitudo ea parte
qua act⁹ ipi p̄formantur obiecto. Est enī
actus vera silitudo obiecti. Un̄ dicit Aug.
xv. de trini. Unde pōt sempiterna ac im-
mutabilis natura a nobis recoli p̄spici et
p̄cupiscit: inde pfecte respiciam⁹ sume tri-
nitate imaginē ad quā reminiscendā vi-
dendā z diligendā totū dz referri qd̄ vi-
uit. Ex dict⁹ igit̄ apparet qz aīa peccatrix
q̄ deū nō diligit nō ē imago dei sz diaboli
P̄z etia q̄ diligētē laborādū est p aīa
saluanda q̄ tante est dignitatē. **E**xem-
plū de seris q̄s legim⁹ crucifixisse corpo-
ra sua z dura pnia castigasse: vt aīa salua
fieret. vt d̄ paulo pmo eremita: antonio:
bilarid̄erz alijs. Gal. v. Qui ch̄i sūt car-
nē suā crucifixerūt cū vicijs z p̄cupiscētis.
Tertū ar. Aud. de dignitate aīe. La-
quere ḡ ne potētis eius abutamini.
Sed forte dicitis. Dedit nobis de⁹ libe-
rā facultatē vtredi corpore z potētis aīe
zē. Notate qd̄ lex dicit. Per hoc qz alicui

cōmittit libera alicqz administratio: non
dat ei p̄as male administrandi. L. de in
offi. testō. Si qn̄. Et extra de electōibus.
Ecclesia v̄a. Et xij. q. j. Relatio. Nā si rex
daret alicui equū pro vlu suo nō tamē in-
telligit̄ data sibi facultas vtendi eo ad im-
pugnandū regē. Expone de corporez ant
ma homini data. Esti daret rex alicui la-
pidem p̄ciosum ad vsum suū: exinde tm̄
de eo rationē reddituro coraz se: credo qz
diligētē ille custodiret. Per lapidē intell
ge animā. Deutero. iij. Animā tuam sol-
licite serua.

Item in festo scissime Trinitatis. Sermo quintus.

Res viii.

Terc. Paraclet⁹ quez mittet
p̄ in noie meo ille vos do-
cebit oia. Jo. xiiij. Ibi exp̄sse tangūt tres
p̄sone. s. Spūscūs vt p̄solator: cū d̄: Para-
cler⁹. P̄ vt donator: cū d̄: que mittet p̄
filij vt impetrator: cū d̄: i noie meo. De
p̄mo cārat ecclesia. P̄solator optime doli-
cis hospes aīe zē. De sebo Luc. xj. P̄ vt
celestis dabit sp̄m bonū petentib⁹ se. De
tertio Heb. vij. Accedens per semetipm̄
ad deū ad ad interpellandū p nob.

Res zē.

Prim⁹ ar. Verū imago trinitat⁹ sit
naturalit⁹ in aīa: nō: qz ē p̄ dei vo-
lūtate. P̄hus aut̄. ij. P̄hysicōz distinguit
agēs p volūtate ab agēte p naturā. Cō-
tra. ē in ea p suas p̄tates naturales. Rū-
det Rich. in. ij. d̄. x. q. deī imaginē esse
naturalit⁹ in hoīe pōt dupl̄ intelligi. Aut
ita qz sit a causa naturalit⁹ pducere: z sic
nō ē verū. Aut qz sit in ea formalit⁹ p sua
naturalia: z sic ē ver. Attēdit enī imā-
go dei in hoīe fm̄ ea q̄ sūt naturalia hoī:
sz in essentia aīe cū trinitate potētiaz fm̄
cōparationē ad act⁹. Est ḡ imago illa vo-
lūtaria causalit⁹: sz naturales formalit⁹ z in
rep̄ntādo. H̄c Rich. **P**ro fūdame-
to. Vultū nob p̄desse poterit si q̄l̄tatem
aīe nouerim⁹. Jo de Perlius. Discite o-
miseri causas cognoscere rerū: qd̄ sum⁹.
aut qd̄nā victuri gignimur ordo q̄s dat.
Un̄ multū notandū est illud qd̄ d̄c Tul-
li⁹ li. de officijs. Inter hoīem z beluā hoc

maxime interest qd hec qz tm sensu mouet
ad illud solu qd adest: qd qz pns est se ac/
comodat paululu admodu qnties pferi/
tu z futur. Ho aut qz rois e princeps per
qua psequetia cernit causas rez videt ea
riqz pgressus. Est aut in hoie dei imago
fm ronem q naturalis est hoie. Ideo qrit
An imago trinitatiz zc. Dic rn. vt s. Post
risonem aut dicas. Lu ania sit imago dei
oio ronabile e ea carni dnari. Qz misri
q carne pferit aie. Berni. Cur carne tua
pccosis impinguas z ornas qua post pau
cos dies duozaturu sst pmes: z aiaz no cu
ras q cora deoz angelis est pntanda. Do
minu apallari z ancilla dnari magna est
abusio. Attrediteo gulosis: lubrici: indumē/
tis ppositi: molles z delicati zc. D exce/
cati cur sic animā vilipeditz z de sola car/
ne cogitat: cū deat caro oio subijci spū.

Figura Sen xvj. Dixit angelus Igar
egyptie ancille sarai. Reuertere ad dnā
tuā z hūilare sū manu illi. Et ibidē pau
lo ate dixit abraā sarai. Ecce ancilla tua i
manu tua e vt ere eave libz. Spūalif. Per
agar ancillā signat caro: z p sarai q inter
prat pnceps mea signat rō siue spūs cui
subijcienda est caro. Jo Bal. v. Spū am/
bulare z desideria carnis nō pficiet.

Secūdus articulus. In pcedenti zc.
Hūc de tritate appropriata q videlz
est trinitas appropriatoz diuinis psonis
Quāuis autē multe sūt appropriationes
hmoī nūc tū tm de vna dicam q ceteris
vstator eē videt: z ei? p dieratio vt ilioz
q pntit in tribz pfectionibz diuis q sst po/
tētia: sapia: z bonitas: de qbus dicit p: q
Tres vni sūt. De his igit pauca dicam?

**Primo de potētia inuincibili q appropā
tur pti.** Potētia em hz rōem pncipiū. P
aut e pncipiū nō de pncipio. Principiū in
q nō solū creaturaz: s; et psonaz dinaz.

**Secdo de sapia incōphēnsibili q filio ap
propat:** inqntū est p bñ pcedēs p actū in/
lectus Sapia em ad intellectū ptinet.

**Tertio de bonitate seu clemētia inest/
mabil q appropat spūisctō.** Bonitas em
est obiectū z rō amoris. Spūs aut scūs
pcedit p modū amoris. **Primo igit de
potētia q patri appropat:** cui? ptempla
tio inductiua est timoris. Hierc. x. Non ē
similis tui dnē magn? es tu: z magnū nō

men tuū in fortitudine. Quis nō timebit
te o rex gētū. Certe multū timenda ē dei
potētia: quia vniuersaliter ad oia se exten
dit: z ab ea omnis alia potētia pcedit: eaz
q nullus euadere poterit. De pmo Eccl
j. Unus est altissim? creator oim oipotēs
rex z metuend? nimis. De scdo Eccl. x.
In manu dei ptās hois. De tertio. Sap
xvj. Tuā manū effugere impossibile est.
D igit psumptuosi pccōres cur non time
tis. zc. j. Pe. v. Humilliamini sub potēti
manū dei. **Secdo de sapia q filio appro
pat:** cui? p dieratio ē inductiua pudoris
seu cōfusions p peccatis: qz sapia dei oia
videt etiā intima cordis. Aug. Quicqd
fecero de? assistit vt pote ppetuus inspe/
ctor cogitationū: intentionū z actionū: cū
hec diligenter cōsidero timore pariter et
ingēti rubōre cōfundor: qz illū vbiqz p sen
tentē z oia occulta mea videntē intueor.

Sapia vtiqz dei oia videt generaliter s/
ne exceptioe. Heb. iij. Nō est vlla c. Natu
ra inuisibilis in cōspectu ei. Et Prouer.
xv. In omni loco oculi dñi cōtemplantur
bonos z malos. Jo Boeci? in lib. de cō/
so. in fine. Magna est vobis indicta ne/
cessitas pbitatis si dissimulare nō vultis
qmā omnia ante oculos agitis indet cū/
eta cernētis. Item videt oia certitudinā/
liter absqz dubitatioe: oia em nouit notū
cia intuitiua intueno essentia suā. Heb.
iij. Omnia nuda z aperta sūt oculis ei.
Item videt oia imutabiliter sine obliuio
ne: dei em scētia est ipa dei substantia q
oio est immutabilis. Malach. iij. Ego
dn̄s z non mutoz. Et Numeri. xxiij. Non
est deus quasi hō vt mentiat: aut vt fili?
hominis vt mutet. Et Jacobi. j. Apud
quē nō est trāsmutatio: nec vicissitudinis
obumbratio. D igit miseri peccatores q
erubescerēt qdem si fetide cōscientie pate
rent oculis hoim nec erubescūt tot vicio/
rū seditates in cōscētia latētes patere oī
no oculis dei. **Uñ bene dicit metrificatoz
Lū quid turpe facis qd me spectāte ru/
beres. Cur spectāte deo nō magis ipe ru/
bes.** **Tertio de bonitate que appropia
tur spūisctō cui? ptemplatio est prouo
catiua diuini amoris. Ps. Gustate: s; z
per amorem: z videte quoniā suavis est
dn̄s. Idem. qz bonus israel deus his q**

bb f

De Eucharistie sacramēto

recto sunt corde. Apparet autē hōi bo-
ntas euidenter in bñficijs creatiōis: Gu-
bernatiōis: et redēptiōis. Jō cū adnūtra-
tiōe dicebat iob. Job. vii. Quid ē homo
qz magnificas eum: aut qd apponit esca-
m eū cor tuū. Laue itaqz homo ne sis ingra-
tus. Ex dictis prz qz vtilis sit triū predi-
ctorum attributoz cōtēplatiō q̄ ingerit
dei timorem: peccati ruborē: et dei amorē.
Hec em̄ tria a pctō retrahunt et ad bonū
inducūt: sicqz animā i puritate custodiūt
Vñ de timore dī Eccl. i. Timor dñi ex-
pellit pctm̄. Nā q̄ sine timore est: nō potē-
rit iustificari. De pudore sūt seu verecun-
dia dicit Ambro. lib. j. de officijs. Vere-
cūdia iacit p̄ma tēperantē sūd amēta: in-
q̄ntū scz incurrit horrore turpitudis. Cō-
tra impudentē p̄o dī Hier. ij. Frōs mu-
lieris meretricis facta est tibi: noluisti eru-
bescere. De amore p̄o dei dicit Grego.
Amor dī nūqz est ociosus: operat em̄ ma-
gna p̄est rē. Nec sufficeret timor et pudor
ad mala fugiēda et bona faciēda nisi adde-
ret et amor. Exēplū. ij. Nachab. ix. de
antiocho qui ex timore quidem et pudore
penitebat sed nō ex amore siue charitate.
Vide ibi. Aug. Vbi nō est charitas qd
est quod possit prodesse.

Urtius articulus. Audistis de trin-
itate p̄fectionē dīnarū dīnis p̄sonis
app̄riatay cū? p̄sideratiō oñdit q̄ sit fi-
deliter deo seruendū timēdo scz suā potē-
tiam: erubescendo ei? sapientiā: et amādo
bonitatē suam. Si em̄ vt habet. xij. q. v.
Si apud. Regib? debetur fidelitas: ei q̄
rex regū est: maxime est fidelitas seruā-
da: alia nō est ad illa celoz p̄ma perti-
gere. Nam vt dicit lex. L. de statutis et ima-
ginib?. l. Et virtutū p̄mia. Bene meren-
tib? virtutū p̄mia cōcedi oportet. s. et nō
alijs. Audite. Si rex mandaret Quicūqz
mibi fidelis erit: magna sibi dabit mer-
ces: infidelem autē morte puniā. Et rex il-
le adeo potēs est q̄ nemo sibi pōt resiste-
re: sic semp̄ p̄sens et clare videns: q̄ nihil
quod fecerit pōt eū latere: sic pius et bon?
q̄ nemo sibi fidelis p̄t dē eo diffidere. Nō
ne libenter et iocundo anio fideliter ei ser-
uiret. Expone et applica notādo illud qd
dicitur est dñs seruo fideli: vt habetur.
Matth. xxv. Serue bone et fidel. rē. in/

tra in gaudiū dñi tui.

Pro festo Eucharistie.
Sermo primus.

Qui mādu-
cat hūc panem viuet in
eternū. Jo. vj. Ego sum
via: veritas et vita. Jo. xij. Dultū desir-
derabilis est panis iste qui est: via veritas
et vita: scz eterna. Bern. sermo. de ascen-
sione. Via in exēplo: veritas in p̄missio:
vita in p̄mio. Verba em̄ vite eterne hz
Aug. Ambulare vis: ego sum via. Falli
nō vis: ego sum veritas. Noni non vis:
ego sum vita. P̄t q̄ q̄ nihil est h̄c pa-
ne desiderabilis.

Qui manducat rē.
Primus articulus. An oīs manducās
hūc panē in sacramēto altaris habet
at vitā spūalē? Q. sic. qz ipse ch̄s est vitā
nra. Cōtra. j. Cor. xj. Qui mandu-
cat et bibit indigne: iudiciū sibi māducat
et bibit. R̄sio fm̄ theologos in. iij. sen-
tentiaz. Triplex est modus māducandi
corp? ch̄i. P̄m? ē sacramental t̄m Hoc
mō recipiūt pctōres i charitate n̄ exātes.
Et hi nō vitā s; morte accipiūt. Scds est
spūalis t̄m. Hoc mō māducāt oēs iusti:
deuotionē ad hoc sacramētū hñtes et ad
ch̄i passiōē in eo mēorata q̄uis actu h̄
sacramētū nō recipiāt. Aug. lib. de reme-
pnie. Et hētur de p̄sca. di. ij. Crede et
manducasti. Sicut autē dīc Bon. in. iij.
Manducare hoc sacramētū spūalit ē cō-
gitare et refici circa ch̄i passiōē q̄ fuit in
corpore ei? multiplici afflictioē et sangui-
nis effusioē. In q̄ manifestatur immensa
dei charitas. Et in hoc aīa p̄fecte reficit
et delectat. Terti? autē mod? est sacramē-
talis et spūalis simul. Et iste ceteris part-
bus perfectior est. Pro sādāmēto. Ali-
qua sunt de se bona q̄ tñ ex vicio sument?
nocent. Patz fm̄ phisicos de vino respe-
ctu febricitantis Vñ dicit Sen. ad Lu.
Dulta bona vicio nro nobis nocent. Jō
etiam dicit Quidi? de remedio. Tēpori-
bus medicina valet: data tpe psunt: et da-
ta nō apto tpe vīna nocent. Lū q̄ q̄ritur
An oīs manducās rē. Dic rñ. vt s. Et q̄
cōclūde q̄ nō p̄fert vitā p̄ hoc sacramēto